

LIBRIS

We know
books

JULES VERNE

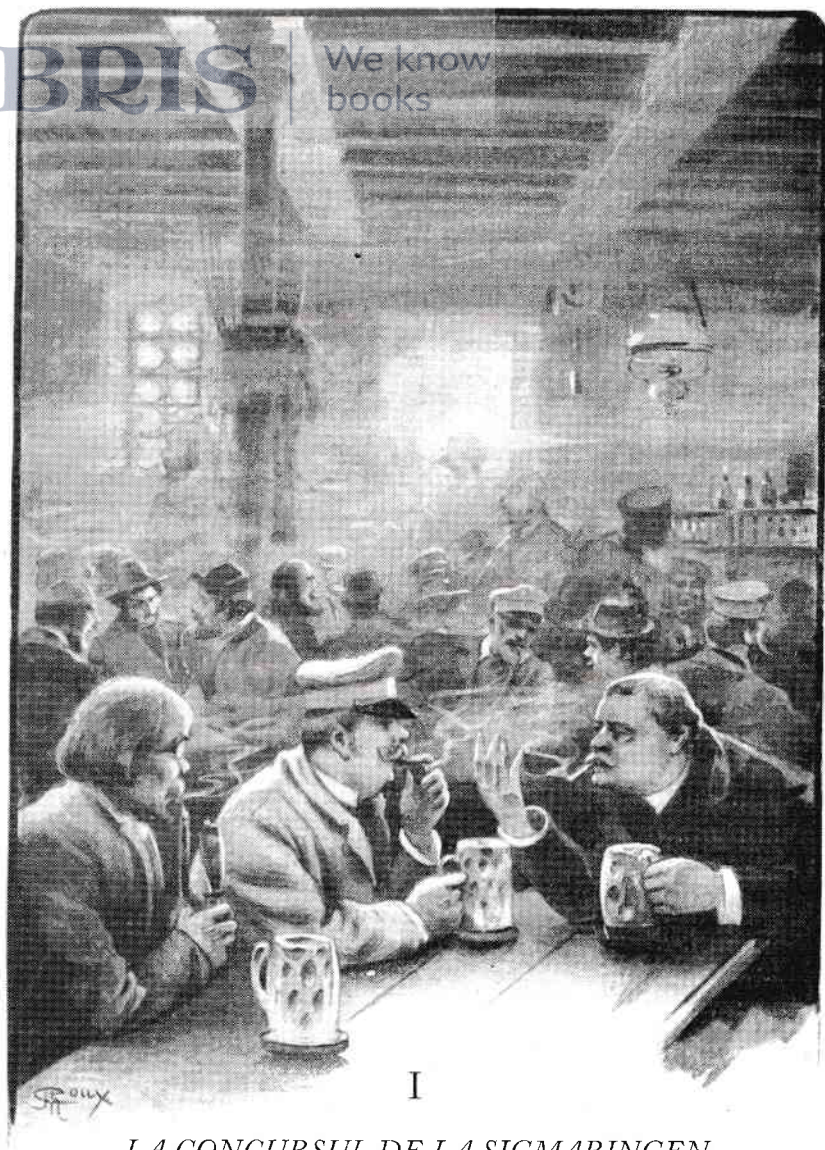
PILOTUL DE PE DUNĂRE

Ilustrații de George Roux

Traducere de Nicolae Constantinescu

LITERA
București

I

LA CONCURSUL DE LA SIGMARINGEN

În ziua aceea de sâmbătă 5 august 1876, o mulțime numeroasă și gălăgioasă umplea *Crâșma pescarilor*. Cânteculele, strigătele, ciocnirile de pahare, aplauzele, chiotele se contopeau în vacarmul cumplit din care răzbăteau, la intervale aproape regulate, acele exclamații – *Hoch! Hoch!* – cu care obișnuiesc germanii să-și exprime bucuria ajunsă la paroxism.

Ferestrele crâșmei dădeau direct spre Dunăre, la capătul încântătorului orașel Sigmaringen, capitala enclavei prusace Hohenzollern, situată aproape de izvorul marelui fluviu din Europa Centrală.

Deoarece doreau să onoreze firma scrisă cu frumoase litere gotice de deasupra ușii de la intrare, se adunaseră acolo membrii Ligii Dunărene, societate internațională a pescarilor care aparțineau diferitelor naționalități riverane. Nu există întrunire veselă fără o beție pe cinste. Astfel se bea bere bună de München și vin bun din Ungaria: halbe pline și pahare cu vârf. Dar se și fuma, iar sala mare era întunecată de-a binelea de fumul parfumat care ieșea întruna din pipele lungi. Însă, deși membrii societății nu se mai vedeau, de auzit se auzeau, afară numai dacă nu erau cumva surzi.

Calmi și tăcuți în exercitarea îndeletnicirii lor, pescarii cu undița sunt, de fapt, oamenii cei mai gălăgioși din lume de îndată ce și-au pus instrumentele în cui. Și, când e vorba să-și istorisească performanțele, nu sunt deloc mai prejos de vânători, ceea ce nu e puțin lucru.

Se apropia sfârșitul unui dejun dintre cele mai bogate, care adunase în jurul meselor crâșmei cam 100 de meseni, toți pescari înrăiți, pasionați de apă, fanatici ai cârligului cu momeală! Activitățile din cursul dimineții le alteraseră probabil extrem de mult glasurile, dacă ne-am lua după numărul mare de sticle din mijlocul servantei. Acum, venise rândul numeroaselor lichioruri pe care oamenii le-au inventat să urmeze cafelei.

Tocmai bătuse de ora trei a după-amiezii când mesenii, din ce în ce mai colorați în obraji, s-au ridicat de la masă. Sincer vorbind, unii dintre ei se clătinau și n-ar fi putut să se lipsească de tot de ajutorul vecinilor. Dar cei mai mulți stăteau bine pe picioare, ca niște bărbați bravi și tenace, obișnuiți cu acele lungi benchetuieli, care se repetau de câteva ori pe an cu ocazia concursurilor Ligii Dunărene.

Concursurile, foarte urmărite și sărbătorite, erau faimoase pe tot cursul celebrului fluviu galben, nu albastru, cum îl cântă valsul

celebru al lui Strauss. Concurenții veneau în număr mare din ducatul Baden, din Württemberg, din Bavaria, din Austria, din Ungaria, din România și din Basarabia.

Liga număra deja cinci ani de existență și prospera, foarte bine administrată de președintele ei, ungurul Miclescu. Resursele ei tot mai mari îi permiteau să ofere premii importante la concursuri, panoplia îi strălucea de medalii glorioase cucerite după lupte crâncene cu asociațiile rivale. Cunoscând foarte bine legislația referitoare la pescuitul fluvial, Comitetul Director își susținea membrii atât contra statului, cât și a particularilor, și le apăra drepturile și privilegiile cu aceea tenacitate sau, s-ar fi putut spune, cu aceea încăpățănare profesională specifică bipedului pe care instinctul de pescar cu undița îl făcea demn să fie clasat într-o categorie aparte de oameni.

Concursul care tocmai avusese loc era al doilea din acel an 1876. De la cinci dimineța, concurenții părăsiseră orașul ca să ajungă pe malul stâng al Dunării, puțin în aval de Sigmaringen. Toți purtau uniforma societății: bluză scurtă ce lăsa libere mișcările, pantaloni până care intrau în cizmele cu talpă groasă, șapcă albă cu cozoroc lat. Bineînțeles, toți dețineau colecția completă de instrumente prezentată în *Manualul pescarului*: undiță, minciog, bețe de undiță împachetate în înveliș din piele de căprioară, plute, sonde, plumbi de diferite mărimi pentru fir, muște artificiale, ibrișin, păr de cal. Pescuitul trebuia să fie liber în sensul că orice fel de pește era bun și fiecare pescar putea să-și organizeze locul așa cum credea de cuviință.

La ora șase fix, exact 97 de concurenți se aflau la locurile lor cu undița în mână, pregătiți să arunce momeala. Un sunet de goarnă a dat semnalul, și cele 97 de undițe s-au întins deodată deasupra apei.

Concursul era dotat cu mai multe premii, primele două, în valoare de 100 de florini fiecare, urmând să fie atribuite pescarului care ar fi prins cei mai mulți pești și celui care ar fi capturat exemplarul cel mai mare.

Totul s-a derulat fără incidente până la cel de-al doilea semnal de goarnă, care a anunțat sfârșitul concursului la ora 11.55. Fiecare captură a fost supusă apoi examinării juriului format din președintele Miclescu și patru membri ai Ligii Dunărene. Nimeni n-a pus la îndoială că acele stimabile personaje au dat verdictul în deplină imparțialitate și astfel încât să nu fie posibilă vreo reclamație, cu toate că pescarii sunt oameni impulsivi. Totuși, trebuia să te înarmezi cu răbdare dacă voiai să cunoști rezultatul examinării lor meticuloase, atribuirea diferitelor premii (după greutate și după număr) trebuind să rămână secretă până la ora împărțirii recompenselor, precedată de o masă care avea să-i reunească pe toți concurenții la un ospăț frățesc.

Acea oră venise. Pescarii, fără a-i pune la socoteală pe curioșii sosiți la Sigmaringen, așteptau așezați confortabil în fața estradei pe care stăteau președintele și ceilalți membri ai juriului.

Nu lipseau nici scaunele, băncile sau taburetele, nici mesele pe care se aflau stacanele cu bere, sticlele cu lichioruri diferite, precum și paharele mari și mici.

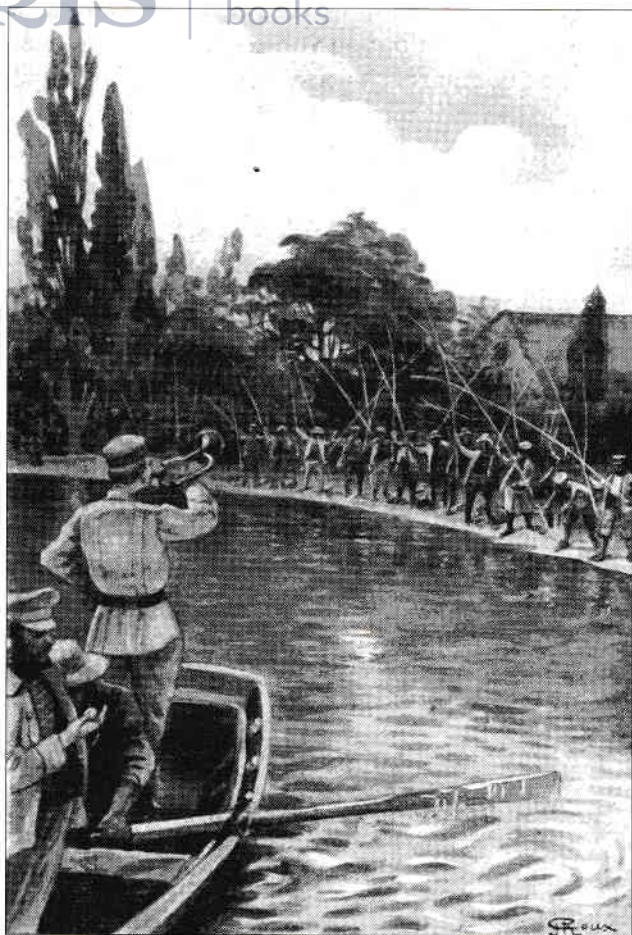
După ce toți participanții s-au așezat, pufăind și mai dihai din pipă, președintele s-a ridicat.

– Să ascultăm! Să ascultăm! s-a strigat din toate părțile.

Domnul Miclescu a golit întâi un țap de bere cu guler, a cărei spumă i s-a prins de vârful mustăților.

– Dragi colegi, să nu vă așteptați la un discurs clasic, cu introducere, cuprins și încheiere, a zis el în germană, limbă înțeleasă de toți membrii Ligii Dunărene, în pofida naționalităților lor diferite. Nu, nu ne aflăm aici ca să ne îmbătăm cu discursuri oficiale plicticoase, ci doar ca să stăm de vorbă despre trebușoarele noastre ca buni camarazi, așa zice chiar ca frați, dacă vi se pare îndreptățit ca o adunare internațională să vă numească astfel.

Aceste două fraze puțin cam lungi, ca toate cele care se rostesc în general la începutul unui discurs, atunci chiar când oratorul

Totul s-a derulat fără incidente până la cel de-al doilea semnal de goarnă...

tăgăduiește că ar trăncăni, au fost primite cu aplauze unanime, amestecate cu numeroase exclamații – *Foarte bine, foarte bine, hoch!* –, ba chiar și cu sughițuri. Apoi, președintele a ridicat paharul și toate paharele pline i-au urmat exemplul.

Domnul Miclescu și-a continuat discursul, așezând pescarii pe primul loc în omenire. Le-a scos în evidență toate calitățile, toate însușirile cu care i-a înzestrat natura generoasă. A subliniat de câtă răbdare, ingeniozitate, stăpânire de sine, inteligență superioară aveau

nevoie ca să reușească în practicarea acestei arte, căci era mai degrabă artă decât o meserie, pe care au așezat-o cu mult deasupra performanțelor cinegetice cu care se laudă pe nedrept vânătorii.

– S-ar putea compara vânătoarea cu pescuitul? a exclamat el.

– Nu, nu! a răspuns întreaga asistență.

– Ce merit e să ucizi un pui de potârniche sau un iepure când îl vezi la distanța potrivită și un câine – păi ce, noi avem câini? – ți-l aduce la picioare... Acel vânat e zărit de departe, ținut fără grabă și năpădit de o puzderie de alice, dintre care cele mai multe trase degeaba! Însă peștele nu poate fi urmărit cu privirea... E ascuns în apă... Sunt necesare manevre abile, îndemnuri subtile, consum intelectual și îndemânare ca să fie convins să muște momeala, să se miște în undiță astfel încât să intre mai bine acul, să fie scos din apă, când leșinat la capătul undiței, când zbătându-se și, ca să zic așa, bucurându-se el însuși de victoria pescarului!

De data aceasta, a răsunat un adevărat tunet de urale. Vădit lucru, președintele Miclescu era în asentimentul membrilor Ligii Dunărene și, înțelegând că n-ar fi putut să meargă niciodată prea departe cu elogiarea confrăților, n-a ezitat, fără teama că asta ar fi fost socotită o exagerare, să plaseze nobila lor îndeletnicire deasupra tuturor celorlalte, să-i înalțe până în slava cerului pe înfocații discipoli ai științei *piscicaptologice*, ba chiar s-o evoce pe superba zeiță care conducea jocurile pescărești din Roma antică la ceremoniile halieutice.

Aceste cuvinte au fost oare înțelese? Probabil că da, fiindcă au provocat adevărate tropăieli de entuziasm.

După ce și-a tras sufletul golind o halbă cu bere spumoasă, președintele a continuat:

– Nu rămâne decât să ne felicităm pentru prosperitatea crescândă a asociației noastre, care-și recrutează anual membri noi și a cărei reputație este foarte solidă în toată Europa Centrală. N-am să vă vorbesc despre succesele ei. Le cunoașteți, ați luat parte la ele și participarea

la acest concurs e o mare onoare! Presa germană, presa cehă, presa română nu și-au precupețit niciodată laudele atât de prețioase și, adaug, atât de meritate, și ridic paharul rugându-vă să faceți la fel, în cinstea jurnaliștilor care se consacră cauzei internaționale a Ligii Dunărene!

Bineînțeles, toți l-au imitat pe președintele Miclescu. Sticlele s-au golit în pahare și paharele s-au golit pe gâtlejuri cu aceeași ușurință cu care apa marelui fluviu și a afluenților lui se scurge în mare.

Și asta ar fi fost tot dacă discursul președintelui ar fi luat sfârșit cu acest ultim toast. Dar se impuneau și alte toasturi, a căror oportunitate era la fel de evidentă.

Într-adevăr, președintele se ridicase în picioare cât era de lung, între secretar și trezorer, și ei tot în picioare. Fiecare ținea în mâna dreaptă o cupă de șampanie, mâna stângă fiindu-le așezată în dreptul inimii.

– Beau în cinstea Ligii Dunărene! a zis domnul Miclescu, aruncându-și privirea peste întreaga asistență.

Toți s-au ridicat ținând cupa în dreptul gurii. Unii urcați pe bănci, alții pe mese, au răspuns într-o unitate perfectă la propunerea domnului Miclescu.

Acesta a așteptat golirea cupelor și, după ce s-a servit din inepuizabilele sticle așezate în fața lui și a adjuncților, a continuat:

– În cinstea diferitelor naționalități, a celor din Baden, din Württemberg, din Bavaria, din Austria, din Ungaria, din Serbia, din Valahia, din Moldova, din Bulgaria, din Basarabia, care fac parte din Liga Dunăreană!

Și basarabienii, bulgarii, moldovenii, valahii, sârbii, ungurii, austriecii, bavarezii, württemberghezii și badenezii i-au răspuns toți odată golind conținutul cupelor.

În fine, președintele și-a încheiat cuvântarea anunțând că bea în sănătatea fiecărui membru al asociației. Dar, deoarece erau 473 de membri, a fost obligat din păcate să-i grupeze într-un singur toast.

De altfel, i s-a răspuns cu nenumărate *Hoch!* care s-au prelungit până la extincția forțelor vocale.

Astfel s-a sfârșit partea a doua a programului, după ce prima se încheiase cu activitățile bahice. A treia parte consta în anunțarea câștigătorilor.

Toți o așteptau cu emoție, căci, după cum a fost explicat, secretul juriului fusese bine păzit. Dar venise momentul în care, în sfârșit, avea să fie cunoscut.

Președintele Miclescu a început să citească lista oficială a premiilor pentru cele două categorii.

Conform statutului asociației, premiile de valoare mai mică aveau să fie anunțate primele, ceea ce-i conferea lecturii acelui soi de palmares un interes crescând.

Când își auzeau numele, câștigătorii premiilor inferioare din categoria „numărul de pești prinși” se prezentau în fața estradei. Președintele îi îmbrățișa și le înmâna diploma și suma de bani în funcție de locul obținut.

Peștii din plase erau dintre aceia pe care orice pescar îi putea prinde în apele Dunării: ghidrin, babușcă, cosac, cambulă, biban, lin, știucă, clean și alții. Pe lista premiilor inferioare se găseau concurenți din Valahia, Ungaria, Baden și Württemberg.

Premiul al doilea, pentru capturarea a 77 de pești, i-a fost atribuit unui german pe nume Weber, al cărui succes a fost primit cu aplauze călduroase, căci era foarte cunoscut de confrăți. El se clasase de foarte multe ori pe locurile fruntașe la concursurile precedente și toți se așteptau să câștige în ziua aceea premiul întâi la numărul de pești prinși.

Dar nu, în plasa lui se aflau doar 77 de pești, 77 numărați și renumărați, în timp ce un alt concurent, mai norocos, dacă nu mai priceput, adusese într-a sa 99 de pești.

A fost rostit numele acestui maestru în ale pescuitului, ungurul Ilia Bruș.

Foarte surprinsă, asistența n-a aplaudat când i-a auzit numele acestui ungur necunoscut membrilor Ligii Dunărene, în care intrase foarte de curând.

Deoarece învingătorul nu crezuse de cuviință să se prezinte ca să-și ridice premiul de 100 de florini, președintele Miclescu a trecut neîntârziat la lista câștigătorilor la categoria „greutate”. Premiائی au fost români, slavi și austrieci. Când a fost rostit numele celui căruia i se atribuia premiul al doilea, acesta a fost aplaudat așa cum fusese germanul Weber. Domnul Ivetozar, unul dintre ceilalți doi membri ai juriului, se număra și el printre câștigători cu un lin de 1,5 kilograme, care i-ar fi scăpat cu siguranță unui pescar mai puțin abil și cu mai puțină stăpânire de sine. Era unul dintre membrii cei mai importanți, cei mai activi, cei mai devotați ai asociației și obținuse la acea vreme cel mai mare număr de recompense. Și el s-a bucurat de aplauze unanime.

Nu mai rămăsese decât decernarea premiului întâi la această categorie și inimile palpitau în așteptarea numelui câștigătorului.

Dar ce mare a fost uimirea, și chiar mai mult decât uimirea, stupefacția generală când președintele Miclescu, cu o voce căreia nu-i putea stăpâni tremuratul, a rostit aceste cuvinte:

– Locul întâi la greutate pentru o știucă de 7,7 kilograme, ungurul Ilia Bruș!

O tăcere adâncă s-a așternut în sală. Măinile, pregătite să aplaude, au rămas nemișcate; gurile gata să-l aclame pe învingător au rămas mute. Un sentiment puternic de curiozitate îi încremenise pe toți.

Ilia Bruș avea să apară în sfârșit? Va veni să primească de la președintele Miclescu diplomele de onoare și cei 200 de florini care le însoțeau?

Deodată, un murmur s-a răspândit printre cei din sală.

Unul dintre participanți, care până atunci stătuse puțin mai retras, s-a îndreptat spre estradă.

Era ungurul Ilia Bruș.

Dacă te-ai fi luat după fața bărbierită cu grijă și părul des și negru ca smoala, Ilia Bruș nu trecuse de 30 de ani. Cu o statură peste medie, umeri lați, țeapăn pe picioare, trebuie să fi avut o forță ieșită din comun. Puteai să fi surprins că unui voinic ca el îi plăceau atât de mult distracțiile molcome ale pescuitului, încât dobândise în acea artă dificilă o măiestrie pe care rezultatul concursului o confirma într-un mod de netăgăduit.

Altă particularitate destul de ciudată: Ilia Bruș suferea probabil de o afecțiune a ochilor, căci îi ținea tot timpul ascunși în spatele unor ochelari negri cu rame mari. Or, vederea este simțul cel mai prețios pentru cel ce e pasionat de mișcările imperceptibile ale apei și acela care vrea să dejoace numeroasele vicleșuguri ale peștelui trebuie să aibă ochi buni.

Dar, indiferent că aveau sau nu motiv de uimire, toți erau nevoiți să se încline. Imparțialitatea juriului nu putea să fie pusă la îndoială, Ilia Bruș era câștigătorul concursului, și asta în condiții pe care nimeni nu le mai întrunise vreodată, după câte își aminteau membrii ligii. Așadar, adunarea a ieșit din amorțeală, și aplauze îndeajuns de sonore l-au salutat pe învingător în momentul în care și-a primit diplomele și primele din mâna președintelui Miclescu.

Apoi, Ilia Bruș, în loc să coboare de pe estradă, a avut o scurtă discuție cu președintele și s-a întors spre adunarea cuprinsă de curiozitate, cerând cu un gest o liniște pe care a obținut-o ca prin farmec.

– Domnilor și dragi colegi, vă cer îngăduința să vă adresez câteva cuvinte, așa cum a binevoit să-mi îngăduie și președintele nostru, a zis el.

În sala mai adineauri atât de zgomotoasă ai fi auzit acum cum zbură musca. Ce urmărirea acest discurs neprevăzut în program?

– Doresc întâi să vă mulțumesc, a continuat Ilia Bruș, pentru simpatia și aplauzele voastre, dar vă rog să credeți că nu mă fălesc mai mult decât se cuvine cu cele două mari premii pe care le-am obținut.

Știu că acest succes, dacă i-ar fi aparținut celui mai demn, ar fi fost obținut de vreun membru mai vechi al Ligii Dunărene, atât de bogată în pescari valoroși, și că eu îl datorez mai degrabă unei întâmplări favorabile decât meritului personal.

Modestia acestui început a fost apreciată foarte mult de asistență, dovadă că s-a rostit de câteva ori în surdină: „Foarte bine!”

– Îmi rămâne să-mi justific această întâmplare favorabilă și m-am gândit în acest scop la un plan demn să intereseze această adunare de pescari renumiți. Dragi colegi, după cum bine știți, este moda recordurilor. De ce nu i-am imita și noi pe campionii altor sporturi cu siguranță inferioare față de al nostru și n-am încerca să stabilim recordul pescuitului?

Exclamații înăbușite au răsunat în rândurile asistenței. S-au auzit: „Aha! I-auzi! De ce nu?” Fiecare membru al asociației își exprima impresia în funcție de propriul temperament.

– Când mi-a trecut prin minte prima oară această idee, a continuat oratorul, am aprobat-o pe loc și am înțeles imediat în ce condiții trebuia să fie realizată. De altfel, calitatea mea de asociat al Ligii Dunărene limita problema. Ca un membru al ligii, Dunării trebuia să-i solicit deznodământul fericit al proiectului meu. Așadar, am plănuit să cobor pe mândrul nostru fluviu de la izvoare chiar până la Marea Neagră și să trăiesc, pe toată durata acestui traseu de 3 000 de kilometri, doar cu ce voi pescui. Norocul care m-a favorizat astăzi mi-a sporit, dacă vreți, dorința de a realiza această călătorie, a cărei importanță sunt sigur că o veți aprecia. De aceea, vă anunț chiar de-acum că plecarea mea e fixată în ziua de 10 august, adică joia viitoare, dându-vă întâlnire, în acea zi, în punctul precis de unde izvorăște Dunărea.

E mai ușor de imaginat decât de descris entuziasmul provocat de această comunicare neașteptată. Preț de cinci minute, a fost o adevărată furtună de *Hoch!* și de aplauze frenetice.

Dar un astfel de eveniment nu se putea termina așa. Domnul Miclescu a înțeles foarte bine asta și, ca întotdeauna, a acționat ca un adevărat președinte. Poate puțin cam greoi, s-a ridicat din nou dintre cei doi adjuncți.

– În cinstea colegului nostru Ilia Bruș! a zis el cu o voce emoționată, ridicând o cupă cu șampanie.

– În cinstea colegului Ilia Bruș! a răspuns adunarea ca un bubuit de tunet, după care a urmat imediat o tăcere adâncă, deoarece oamenii n-au fost făcuți (omisiune regretabilă!) astfel încât să poată să strige și să bea în același timp!

Totuși, tăcerea n-a durat mult. Vinul acidulat le-a redat curând gâturilor moleșite o vigoare nouă, ceea ce le-a permis celor prezenți să închine încă multe pahare până când s-a pus capăt, în mijlocul unei veselii generale, faimosului concurs de pescuit organizat în ziua aceea de sâmbătă, 5 august 1876, de Liga Dunăreană, în încântătorul orașel Sigmaringen.